

Το αφιέρωμα στον Ανδρέα Εμπειρίκο, που δημοσιεύουμε σ' αυτό το τεύχος της Ουτοπίας, άρχισε να σχεδιάζεται, να οργανώνεται και να συντονίζεται η έκδοσή του από το προηγούμενο ήδη έτος: το 2001, που ήταν –ανάμεσα στα άλλα– έτος Ανδρέα Εμπειρίκου. Πράγματι, στη διάρκεια της περασμένης χρονιάς, γιορτάστηκαν τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του υπερρεαλιστή ποιητή, πεζογράφου και ψυχχαναλύτη. Μια σειρά από ενδιαφέρουσες εκδηλώσεις, διαλέξεις, στρογγυλά τραπέζια, διεθνή συνέδρια, εκθέσεις, προβολές ταινιών, οργανώθηκαν οι περισσότερες στην Ελλάδα αλλά και σε διάφορες χώρες του εξωτερικού από μια εντεταλμένη από το Υπουργείο Πολιτισμού και το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου επιτροπή και έφεραν στο φως και κοινοποίησαν πολλά καινούρια στοιχεία, πολύτιμα για την καλύτερη κατανόηση των διαφόρων φάσεων της ζωής και του έργου του ποιητή. Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν αξιολογες εκδόσεις άγνωστων μέχρι τότε σημαντικών κειμένων –ημερολόγια, ψυχχαναλυτικές μελέτες, ποιήματα– του Ανδρέα Εμπειρίκου, καθώς και δοκιμίων και άρθρων γνωστών μελετητών της ποίησης και των άλλων έργων του.

Μας ικανοποιεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι το αφιέρωμα αυτό της Ουτοπίας στον Ανδρέα Εμπειρίκο ξεκινά με ανέκδοτα ποιήματα, κείμενα και γράμματά του, με το λόγο, δηλαδή, του ίδιου του ποιητή. Ένα μέρος από την αλληλογραφία του με το φίλο του ποιητή Νάνο Βαλαωρίτη, αποσπάσματα γραμμάτων στη μετέπειτα γυναίκα του Βιβίκα Ζήση, ένα γράμμα του André Breton μέσα σ' ένα ιδιαίτερης σημασίας έντυπο της «Υπερρεαλιστικής Λύσης», καθώς και ένα μεταγενέστερο γράμμα του Ανδρέα Εμπειρίκου στον André Breton, αποτελούν σημαντικά, πιστεύουμε, ντοκουμέντα, που διαφωτίζουν, με ξεχωριστή καθαρότητα, διάφορες στιγμές της ζωής και του έργου του ποιητή.

Το αφιέρωμα ολοκληρώνεται από μια σειρά δοκιμίων και μελετημάτων που αφιερώνουν γνωστοί και νεότεροι ποιητές, συγγραφείς, ψυχχαναλύτες και πανεπιστημιακοί στο έργο του ποιητή, επιχειρώντας να προσεγγίσουν, μερικές φορές τουλάχιστον, με νέους τρόπους και μεθόδους, τόσο την ποίηση όσο και την ιδιότυπη πεζογραφία του. Αναλύονται, ανάμεσα στα άλλα, οι σταθερές και η εξέλιξη της ποιητικής του, οι σχέσεις της με τη ρητορική, το ιδιαίτερο χιούμορ του, η πολιτική του στάση σε διάφορες περιόδους της ζωής του, οι επαφές του και οι ιδιόρρυθμες σχέσεις του με το διεθνές υπερρεαλιστικό κίνημα, η διαμόρφωση της προσωπικής του ουτοπίας...

Η έκδοση εικονογραφείται από ανέκδοτες φωτογραφίες του Ανδρέα Εμπειρίκου, με την ιδιαίτερη αισθητική τους, ή φωτογραφίες άλλων που απεικονίζουν τον ποιητή και τους οικείους του, έργα υπερρεαλιστών ζωγράφων που γνώριζε και αγαπούσε ιδιαίτερα, όπως ο Yves Tanguy (1900-1955), ένα έργο του Max Ernst, ένα του Matta και δύο έργα του Νίκου Εγγονόπουλου από το βιβλίο του Αλ. Ξύδη, Προτάσεις για την ιστορία της Νεοελληνικής Τέχνης.

Η Ουτοπία επιθυμεί να εκφράσει τις θερμές της ευχαριστίες στην αγαπητή κυρία Βιβίκα Εμπειρίκου και τον αγαπητό φίλο Λεωνίδα Εμπειρίκο, τη σύζυγο και το γιο του ποιητή, που είχαν την ευγενή καλοσύνη να θέσουν στη διάθεσή μας τα πολύτιμα, ανέκδοτα τα περισσότερα, κείμενα, γράμματα και τις φωτογραφίες του. Ευχαριστεί επίσης το φίλο μας ποιητή Νάνο Βαλαωρίτη, που μας επέτρεψε τη δημοσίευση των γραμμάτων του, καθώς και τον συγγραφέα και πανεπιστημιακό Γιώργη Γιατρομανωλάκη, τον επιμελητή των διαφόρων γραπτών του Ανδρέα Εμπειρίκου, και το φίλο συγγραφέα Σάββα Μιχαήλ, που έγραψαν ορισμένα σχόλια απαραίτητα για την καλύτερη κατανόηση των γραμμάτων και της «Υπερρεαλιστικής Λύσης». Την ευθύνη και το συντονισμό του αφιερώματος είχε ο Αντρέας Παγουλάτος και την εικονογράφηση επιμελήθηκε η Μαρία Κοκκίνου.

Στο σημερινό τεύχος δημοσιεύονται επίσης άρθρα των Θ. Μποχώτη και Σπ. Σακελλαρόπουλου, καθώς και επίκαιρα σχόλια και το «Χρονικό του βιβλίου».